

Yttrande från Regionkommittén om "Modernisering av högre utbildning"

(2012/C 113/09)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén gläder sig över att kommissionen vill spela en mer aktiv roll i arbetet för att stödja högskolorna och de olika nationella, regionala och lokala myndigheterna när dessa genomför moderniseringsagendan för den högre utbildningen.
- Kommittén håller med kommissionen om att de sammanlagda investeringarna i den högre utbildningen i Europa ligger på en alltför låg nivå och medger att inte bara medlemsstaterna utan i många fall även de regionala myndigheterna måste ta sitt ansvar för att öka investeringarna i den högre utbildningen.
- Kommittén uppmanar kommissionen att vid fastställandet av de konkreta programmen och handlingslinjerna ägna ännu större uppmärksamhet åt en av de prioriteringar som kommissionen med rätta själv satt i första rummet för medlemsstaterna och högskolorna: att öka deltagandegraden och att stärka den högre utbildningens "sociala dimension".
- Kommittén anser att den högre utbildningens betydelse också kan komma till uttryck genom det sätt på vilket högskolorna och universiteten förhåller sig till specifika lokala och regionala behov och därigenom på ett värdefullt sätt bidrar till den lokala och regionala utvecklingen.
- ReK noterar att det krävs ytterligare insatser för att bredda och fördjupa möjligheterna till studier och samarbete över gränserna, och därmed för att avsevärt öka dessa möjligheters mervärde.
- Kommittén upprepar att de lokala och regionala myndigheterna har viktiga befogenheter när det gäller utbildning och fortbildning, i likhet med ungdoms- och sysselsättningspolitiken, och påpekar därför att dessa myndigheter spelar en central roll i samband med genomförandet av moderniseringsagendan, i full respekt för subsidiaritetsprincipen.

Föredragande

Mia DE VITS (BE-PSE), ledamot av det flamländska parlamentet

ReferensdokumentMeddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om *Stöd till tillväxt och sysselsättning – en agenda för modernisering av Europas system för högre utbildning*

COM(2011) 567 slutlig

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKTER

1. Allmänna kommentarer

1. Regionkommittén välkomnar meddelandet "Stöd till tillväxt och sysselsättning – en agenda för modernisering av Europas system för högre utbildning", där kommissionen beskriver de främsta politiska målsättningarna för reformen av systemet för högre utbildning. Kommittén värdesätter att Europeiska kommissionen härigenom ger ytterligare en impuls till de reformer som inleddes genom Bolognaprocessen och inrättandet av det europeiska området för högre utbildning och det europeiska forskningsområdet, men som ännu inte avslutats. Kommittén ställer sig också positiv till att meddelandet bidrar till att ge dessa reformer en central plats inom den bredare ramen för Europa 2020-strategin och dess flaggskeppsinitiativ.

2. Kommittén ställer sig positiv till kommissionens tillvägagångssätt i meddelandet, dvs. att den dels anger vilka de främsta politiska målsättningarna är som både medlemsstaterna och universitet och högskolor bör ha genomfört mot slutet av detta årtionde, dels redogör för hur medlemsstaterna och inrättningarna för högre utbildning kan bistås vid genomförandet av denna moderniseringsreform.

3. Kommittén bekräftar att det är medlemsstaterna och högskolorna själva som har huvudansvaret för reformerna av den högre utbildningen, ett politikområde där EU har samordnande och stödjande befogenheter, även om utmaningarna och de politiska insatserna överskrider de nationella gränserna. Dessutom påpekar kommittén än en gång att de lokala och regionala myndigheterna förfogar över viktiga befogenheter när det gäller utbildning och fortbildning och även beträffande ungdoms- och sysselsättningspolitiken. Kommittén betonar att de lokala och regionala myndigheterna därför spelar en central roll i samband med genomförandet av moderniseringsplanerna, med full respekt för subsidiaritetsprincipen.

4. Kommittén noterar att den föreslagna moderniseringen av högre utbildning inte förefaller ge upphov till några problem när det gäller efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

5. Regionkommittén betonar att den främsta målsättningen med utbildning, även högre utbildning, är att ge människor en bred och allmän bildning så att de på bästa sätt kan utveckla sin potential och formas till öppna, starka och mångsidiga individer som kan ta sitt fulla ansvar i samhället. Utbildningen har utan tvekan också ett ekonomiskt värde, men det är inte det enda

värdet. Att betrakta utbildningen utifrån ett ekonomiskt perspektiv kommer därför alltid att ge en ofullständig bild. Det hindrar emellertid inte att en analys utifrån ett ekonomiskt perspektiv inom en bestämd ram kan vara värdefull och till och med nödvändig.

6. Icke desto mindre ställer sig kommittén helt bakom konstatandet att undervisning och utbildning måste stå i centrum för unionens strävanden att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla. Kommittén påpekar att universitetens och högskolornas möjligheter att utföra detta samhällsuppdrag ännu inte utnyttjas fullt ut.

2. De viktigaste politiska målen för medlemsstaterna och för högskolorna och universitetet

2.1. *Att höja resultatnivån för att tillhandahålla de utexaminerade och forskare som Europa behöver*

7. Kommittén instämmer i kommissionens analys att den genomsnittliga utbildningsnivån i Europa måste uppnå målet att 40 % av ungdomarna ska ha avslutat en högre utbildning eller motsvarande studier senast 2020 om man ska kunna möta den förutsedda och nödvändiga tillväxten av kunskapsintensiva arbetstillfällen, inge ungdomar förhoppningar om ett arbete av hög kvalitet och bekämpa arbetslöshet, i första hand bland ungdomar.

8. Kommittén är övertygad om att en allmänt utbredd användning av IKT-lösningar inom högre utbildning kan bidra till att denna utbildning blir mer lättillgänglig och att deltagarnivåerna ökar, t.ex. för studenter som bor i glesbygd, på öar, i bergsområden och i yttre randområden.

9. Kommittén ställer sig uttryckligen bakom kommissionens konstaterande att man måste attrahera bredare grupper från hela samhället till högskolorna och beklagar att vissa befolkningsgrupper fortfarande är kraftigt underrepresenterade på högskolor och universitet. Kommittén påpekar att denna underrepresentation, som för övrigt är ännu mer allvarlig inom lärarkåren, inte enbart skapar sociala problem, utan även utifrån ett ekonomiskt perspektiv innebär ett onödigt slöseri med kompetens.

10. Kommittén föreslår därför att man inte enbart ska övervaka de framsteg som medlemsstaterna gör när det gäller att höja deltagandet och kanske ännu viktigare utbildningsresultaten. Det är lika viktigt att övervaka i vilken utsträckning medlemsstaterna, högskolorna och universitetet lyckas locka studenter från underrepresenterade grupper och "icke-traditionella" studenter på ett sätt som dessutom bryter med traditionella

rollmönster. Det är ett sätt att förändra stereotypiska studieval och bekämpa den segregering som det ger upphov till på arbetsmarknaden. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen är kommittén dock övertygad om att deltagandet i högre utbildning inte kan höjas på ett hållbart sätt om inte medlemsstaterna och de högre utbildningsanstalterna i grunden lyckas komma till rätta med denna sociala dimension vid utformningen av politiken för högre utbildning. Kommittén anser dessutom att det är nödvändigt att även på det här området fastställa specifika mål som naturligtvis måste anpassas efter de förhållanden som råder i de olika medlemsstaterna och de skilda regionerna inom varje medlemsstat. Vi vill dock betona att ökat deltagande även kräver ökad finansiering till Europas inrättningar för högre utbildning, så att högsta möjliga kvalitet kan garanteras inom forskning och undervisning.

11. ReK stöder Europeiska kommissionens vädjan om att bevilja ekonomiskt stöd till potentiella studenter från låginkomstgrupper. Kommittén är bekymrad över att ett antal medlemsstater har beslutat att höja studieavgifterna, eller överväger att göra det, trots att samtliga EU-medlemsstater har ratificerat den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter vars artikel 13 bland annat föreskriver följande: "Högre utbildning skall göras lika tillgänglig för alla som har fallenhet för sådan utbildning genom alla lämpliga åtgärder och särskilt genom att gradvis göras kostnadsfri." Kommittén är också orolig för att höjda studieavgifter kommer att leda till att den finansiella tröskeln för deltagande i högre utbildning ökar vid en tidpunkt då många studenter och deras familjer tampas med följderna av den ekonomiska och finansiella krisen.

12. Kommittén påpekar att också andra faktorer än det finansiella underlaget (exempelvis studieval, krav på lämpliga förkunskaper och stöd om sådana saknas, studie- och studievals vägledning, snabb omorientering till mer passande studieval eller utbildning för att förhindra avhopp, ett i högre grad studentinriktat perspektiv osv.) kan ha visst inflytande på tillträdet till universitet och högskolor och på studieresultaten. ReK skulle gärna se att medlemsstaterna och universiteten och högskolorna även beaktar denna aspekt. Kommittén beklagar att man i alltför begränsad utsträckning på ett systematiskt sätt insamlar och utväxlar uppgifter mellan medlemsstaterna om den politik som förs på det här området, vilket är gängse praxis när det gäller insamling och utbyte av uppgifter om andra aspekter av högre utbildning. I det sammanhanget anser kommittén att observationsgruppen för den sociala dimensionen i högre utbildning som håller på att utvecklas inom ramen för Bologna-processen förtjänar allt stöd.

13. Kommittén ställer sig positiv till de åtgärder som Europeiska kommissionen föreslår, exempelvis utveckling av nationella kvalifikationsramar med tydliga och eventuellt kompletterande övergångsmöjligheter mellan olika kvalifikationsnivåer, eller fokus på inlärningsresultat och reell kunskap och kompetens (bland annat genom erkännande av tidigare förvärvade kvalifikationer och färdigheter även inom ramen för informell och icke-formell utbildning), snarare än mer traditionella och formella kriterier som studiernas längd och antalet kontakttimmar per kurs/utbildningsprogram. Kommittén anser att man med hjälp av dessa åtgärder på ett effektivt sätt skulle kunna värdera kompetens och färdigheter bättre och placera människor på rätt kompetensnivå eller erbjuda dem en lämplig och realistisk möjlighet att nå en högre utbildningsnivå.

14. Kommittén insisterar på att även Europeiska kommissionen ska vara konsekvent i sin tillämpning av det progressiva synsätt när det gäller flexibla studieprogram och lärande som man förespråkar i meddelandet, exempelvis i samband med tillämpningen av gällande direktiv och förslaget till nytt direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer.

2.2. Bättre och mer relevant högre utbildning

15. Kommittén instämmer i att högre utbildning, i den mån syftet är att förmedla den kunskap och de väsentliga överförbara färdigheter som behövs för högkvalificerade yrken, i stor utsträckning skulle främjas av närmare kontakter med aktörer inom arbetslivet och arbetsmarknadens institutioner. Samtidigt anser kommittén att man ute i arbetslivet skulle kunna ta större ansvar för den högre utbildningen, bland annat genom att tillhandahålla tillräckligt många och högkvalitativa praktikplatser till studenter och lärare, inleda en dialog med anstalter för högre utbildning om framtidsutsikterna när det gäller olika yrken och utbildningskrav, till fullo tillvarata lärarnas allmänt överförbara färdigheter osv. Forskningsamarbete mellan företag och universitet bör också ges större spridning.

16. Kommittén är övertygad om att de lokala och regionala myndigheterna som i regel har mycket välfungerande kontakter med både högskolor och universitet och aktörerna på arbetsmarknaden är bäst lämpade att främja och leda denna dialog.

17. Kommittén anser vidare att den högre utbildningens betydelse också kan komma till uttryck genom det sätt på vilket högskolorna och universiteten förhåller sig till specifika lokala och regionala behov och därigenom på ett värdefullt sätt bidrar till den lokala och regionala utvecklingen. Enligt kommitténs uppfattning är denna regionala integrationsaspekt en dimension som de högre utbildningsanstalterna skulle kunna låta sitt uppdrag och sina strategiska prioriteringar utgå ifrån för att uppnå toppkvalitet. Kommittén framhåller och stöder därför de europeiska högskolornas mångfald och individuella särdrag.

18. Kommittén menar att IKT-lösningar måste införas i större utsträckning i alla inrättningar för högre utbildning i Europa. Utbildningsnivån skulle kunna höjas om inrättningarna för högre utbildning och de berörda nationella, regionala och lokala myndigheterna utvecklade en gemensam IT-plattform.

2.3. Stärka kvaliteten genom rörlighet och samarbete över gränserna

19. Kommittén instämmer i att det är viktigt med väl motiverad rörlighet och gränsöverskridande samarbete med hänsyn till olika aspekter av utbildningens kvalitet och den personliga utvecklingen hos de personer som berörs. Kommittén konstaterar att medlemsstaterna och de högre utbildningsanstalterna har gjort stora framsteg på det här området, bland annat tack den drivkraft som Erasmusprogrammet har utgjort och som har förstärkts ytterligare av Bologna-processen. Enligt kommitténs uppfattning är det ovärderligt att Europa tack vare dessa program och samarbeten har fått en positiv, konkret innebörd för många människor.

20. Trots det krävs det ytterligare insatser för att bredda och fördjupa möjligheterna till studier och samarbete över gränserna, vilket avsevärt kommer att öka mervärdet. Europeiska kommissionen räknar upp en rad hinder som föreligger på olika politiska nivåer som ofta orsakas av specifika nationella förhållanden. Kommittén anser dock att dessa komplexa styrelseskikt inte får hindra medlemsstaterna, de lokala och regionala myndigheterna och de högre utbildningsanstalterna att inom det egna behörighetsområdet så snart som möjligt lösa dessa konflikter.

21. Vi menar att tillägg till examensbevis bör införas inom alla inrättningar för högre utbildning, eftersom sådana tillägg utgör ett mycket viktigt steg i riktning mot att göra examensbevisen jämförbara och underlätta erkännandet av examensbevis.

22. Kommittén vill fästa uppmärksamhet vid en rad befintliga initiativ för gränsöverskridande kvalitetsgarantier inom högre utbildning och skulle gärna vilja lyfta fram dessa som en förebild för gränsöverskridande samarbete med hänsyn till de strukturella effekterna på systemen för högre utbildning i de berörda medlemsstaterna och regionerna.

23. Kommittén uppmanar berörda nationella myndigheter, som i många fall är regionala eller lokala myndigheter, att underlätta och påskynda erkännandet av akademiska kvalifikationer, i syfte att uppnå en avsevärd minskning av hindren för studenters och akademikers rörlighet. Detta förfarande får inte innebära någon ohanterlig kostnad för den sökande och inte pågå längre än fyra månader.

2.4. *Att få kunskapstriangeln att fungera*

24. Kommittén delar helt kommissionens uppfattning att det är nödvändigt att vidareutveckla och förbättra utnyttjandet av kunskapstriangeln mellan utbildning, forskning och näringsliv, och instämmer i kommissionens analys att inrättningar för högre utbildning och forskningsinstitutioner kan stimulera den ekonomiska utvecklingen i de regioner de ligger i, ta tillvara regionala fördelar i global skala och fungera som centrum för ett kunskapsnätverk eller kluster i närekonomin och näringslivet.

25. Kommittén menar att detta i synnerhet är fallet när lokala och regionala myndigheter strategiskt och medvetet kartlägger ett antal prioriterade områden med utgångspunkt i den egna regionens styrkor eller specifika behov. Skapandet av kunskaps- och innovationskluster med deltagande av lokala och regionala myndigheter, universitet och lokala företag, inbegripet nystartade företag, bör kraftigt uppmuntras.

26. Kommittén gör dock anmärkningen att Europeiska kommissionen i meddelandet är något trångsynt i sin inställning till näringslivet, marknadsförbara produkters och tjänsters potential samt marknadsutbredningen av kunskap. Kommittén betonar att högre utbildningsanstalter och forskningsinstitut också har ett

samhällsuppdrag gentemot offentliga myndigheter och den icke-vinstdrivande sektorn, exempelvis grundskoleutbildning, vårdsektorn, social- och trygghetstjänster osv.

2.5. *Bättre styrelseformer och finansiering*

27. Kommittén håller med kommissionen om att de sammanlagda investeringarna i den högre utbildningen i Europa rent generellt ligger på en alltför låg nivå och medger i detta sammanhang att inte bara medlemsstaterna utan i många fall även de regionala myndigheterna måste ta sitt ansvar för att öka investeringarna i den högre utbildningen med offentliga medel. Kommittén uppmanar därför medlemsstaterna och i relevanta fall även de regionala myndigheterna att trots trycket på budgetarna inte äventyra framtiden utan snarare investera i långsiktig tillväxt i stället för att skära ned inom sektorer som ligger till grund för morgondagens tillväxt. Kommittén anser att kommissionen kan följa upp detta konkret genom att med hjälp av den europeiska terminen se till att besparingarna inte drabbar de sektorer som är av avgörande betydelse för genomförandet av Europa 2020-strategin.

28. Kommittén betraktar utbildning som en kollektiv nytta och håller därför med kommissionen om att offentliga investeringar utgör den främsta grundvalen för en hållbar högre utbildning och absolut måste göra detta även i framtiden.

29. Kommittén godtar strävan att diversifiera de finansiella medlen, till exempel offentlig-privata partnerskap för finansiering av infrastruktur, men varnar för att det kan lägga ytterligare tryck på hushållen om man tar en av de möjliga alternativa källorna i anspråk genom att öka den privata finansieringens andel i form av höjda studieavgifter. Kommittén befarar att detta tryck på hushållen bland annat kan leda till en lägre deltagandegrad, till oönskade förskjutningar i studentpopulationens sociala sammansättning och till att obalanserade mobilitetsströmmar mellan medlemsstater eller regioner uppstår eller förstärks. För att främja lika möjligheter för alla och en hög kvalitetsnivå förespråkar kommittén ett bättre system för stipendier och lån till studerande, utgående från inkomster och studieresultat.

30. Kommittén kan godta att man utvecklar nya eller vidareutvecklar befintliga finansieringsmekanismer som är prestationsrelaterade, som fungerar som stöd vid olika strategiska val och till mångfald i institutionsprofilen och främjar spetskunskap i alla möjliga dimensioner. Kommittén vill samtidigt uppmärksamma att vi av erfarenhet vet att införandet av sådana mekanismer måste ske på ett genomtänkt sätt och med vederbörlig omsorg, så att bland annat de formler och indikatorer som tillämpas verkligen fungerar som stöd för de önskade målsättningarna och så att rättvisa görs åt den mångfald som eftersträvas mellan och inom institutionerna.

31. Kommittén framhåller att ökad autonomi inte fritar högskolorna från deras ansvarsskyldighet eller deras ansvar gentemot den omgivning som de befinner sig i. Kommittén medger dock att en ökning av institutionernas autonomi vanligen också inverkar positivt på deras förmåga att locka till sig privat kapital och på så sätt bidrar till de ökade investeringar i den högre utbildningen som önskas.

3. EU:s bidrag: incitament till öppenhet, diversifiering, rörlighet och samarbete

32. Kommittén gläder sig över att kommissionen vill spela en mer aktiv roll i arbetet för att stödja högskolorna och de olika nationella, regionala och lokala myndigheterna när dessa genomför moderniseringsagendan för den högre utbildningen. Kommittén anser att detta stöd, i alla dess olika former, är av avgörande betydelse om man i de olika myndigheternas och högskolornas planer samtidigt vill skapa den konvergens som krävs och låta den önskade mångfalden och profileringen komma till uttryck.

33. Kommittén uppmanar kommissionen att vid fastställandet av de konkreta programmen och handlingslinjerna ägna ännu större uppmärksamhet åt en av de prioriteringar som kommissionen med rätta själv satt i första rummet för medlemsstaterna och högskolorna: att öka deltagandegraden och att stärka den högre utbildningens "sociala dimension", som är en förutsättning för detta.

3.1. Stöd till reformer med evidens, resultatanalys och öppenhet

34. Kommittén konstaterar att man bl.a. vid uppföljningen av Bolognaprocessen påvisade att ett arbete med förhållandevis enkla resultatavlor för att följa upp statusen hos en reformagenda kan ha en stor informerande och en stark mobiliserande kraft och föreslår att ett sådant instrument används mer. Kommittén noterar i samband med detta dock att en resultatavla på nationell nivå ofta inte kan fänga alla de olika dynamiska processer som pågår inom de olika regionerna och alltså inte alltid gör de regionala och lokala myndigheternas politik rättvisa, framför allt på områden som helt eller till stor del faller inom deras behörighetsområde.

35. Kommittén stöder kommissionen i dess plan att med hjälp av "U-Map" få större insikt i högskolornas olika profiler och att med hjälp av "U-Multirank" få till stånd ett prestationsbaserat flerdimensionellt informations- och rankingsinstrument. I samband med detta borde man se till att det inte uppstår någon ytterligare administrativ börda för högskolorna. För kommittén är det självklart att regional förankring och lokalt engagemang kommer att vara en av de dimensioner som ligger till grund för klassificeringen och rankingen av högskolorna.

36. Kommittén gläder sig över kommissionens planer på att i samarbete med Eurostat förbättra uppgifterna om rörlighet i utbildningssyfte och om sysselsättningsresultat inom den högre utbildningen. Kommittén framhåller att sådan information inte bara är eftertraktad bland studenter och personer med examen från högskolan utan också kan hjälpa studenterna i deras studieval.

37. Kommittén uppmanar kommissionen att noggrant överväga vilka målsättningar man exakt vill uppnå med ett europeiskt register för eftergymnasial utbildning och i vilken utsträckning andra initiativ inte fullgör denna uppgift, innan man börjar utveckla ett sådant instrument.

3.2. Främja rörlighet

38. Kommittén håller helt och fullt med om vikten av att främja rörligheten och vill i detta sammanhang göra kommissionen uppmärksam på de kommentarer som kommittén framförde i avsnittet "Rörlighetsinitiativ" i sitt yttrande av den 27–28 januari 2011 om flaggskeppsinitiativet "Unga på väg" ⁽¹⁾, kommentarer som är giltiga i lika hög grad nu som då.

39. Kommittén är dessutom övertygad om att satsningar på bättre språkkunskaper inte bara ökar potentialen för utbyten utan också höjer kvaliteten på dessa, anser att kommissionen skulle kunna spela en stödjande roll på detta område och erinrar om målet för den europeiska flerspråkighetspolitiken, nämligen att samtliga européer bör ha kunskaper i två andra språk än sitt modersmål.

40. Kommittén ansluter sig till kommissionens önskan att ge studenterna, oavsett deras sociala bakgrund, bättre tillgång till mastersutbildningar i andra medlemsstater och bekräftar att det finns ett behov av mer finansiellt stöd för denna kategori av studenter. Kommittén noterar kommissionens förslag om att tillsammans med Europeiska investeringsbanken inrätta en garantimöjlighet för studielån på europeisk nivå. Kommittén framhåller att detta inte får leda till att tillgången till rörlighet blir en affärsvara. Utarbetandet av en sådan garantimöjlighet bör vara ett komplement till sådana system med stipendier som finns inom program som Erasmus, som under lång tid bevisat sitt värde ⁽²⁾.

41. Kommittén beklagar att avsaknaden av rörlighet för nationella lån utgör ett hinder för studenters rörlighet. Vi menar att det måste finnas en skyldighet att bevilja studielån och stipendier utan någon diskriminering på grund av nationalitet.

42. Kommittén inser att vissa rörlighetsströmmar kan innebära en utmaning för vissa länder och ibland i ännu större utsträckning för vissa regioner. För studier, t.ex. läkarutbildningar, som syftar till att vissa tjänster ska tillhandahållas bör man med hänsyn tagen till den regionala nivån tillåta sådana tillträdesbestämmelser som syftar till att säkerställa den regionala läkarvården. Kommittén är dessutom beredd att bidra till en detaljerad analys av denna problematik och till att finna hållbara lösningar som alla berörda parter kan godta och som gör de framsteg som gjorts i Europa rättvisa.

43. Kommittén är hur som helst övertygad om att det krävs särskilda åtgärder för att säkerställa att utbildningsrörlighet är tillgänglig på lika villkor för alla studerande, oberoende av deras socioekonomiska situation eller de geografiska förhållandena i deras ursprungsregion.

⁽¹⁾ CdR 292/2010 fin.

⁽²⁾ Jfr punkt 20 i ReK:s yttrande om huvudinitiativet "Unga på väg" (CdR 292/2010 fin) som antogs vid Regionkommitténs 88:e plenarsession den 27–28 januari 2011.

44. Kommittén erkänner också att det råder oro om kvaliteten på vissa former av gränsöverskridande utbildning i form av franchiseavtal och uppmanar alla medlemsstater att vidta nödvändiga åtgärder, t.ex. när det handlar om att trygga kvaliteten på utbildningar som erbjuds av de egna högskolorna utanför medlemsstatens gränser, så att medlemsstaterna kan fortsätta att ha fullt förtroende för varandras institutioner.

45. Kommittén medger att det fortfarande finns alldeles för många hinder för forskares rörlighet över gränserna och uppmanar medlemsstaterna att aktivt verka för att en bättre lösning i fråga om indirekta arbetsförhållanden och sociala rättigheter, så att forskarna känner större säkerhet om dessa aspekter av en utlandsvistelse och på så sätt känner sig mindre hämmade att delta i den gränsöverskridande rörligheten.

3.3. *Sätta högre utbildning i centrum för innovation, skapande av sysselsättning och anställbarhet*

46. Kommittén ser fram emot godkännandet av "det strategiska innovationsprogrammet" och hoppas att man skyndsamt kan börja staka ut prioriteringarna för arbetet med att utveckla Europeiska institutet för innovation och teknik och upprätta nya kunskaps- och innovationsgemenskaper.

47. Kommittén ser med intresse hur det bildas "kunskapsallianser" mellan den högre utbildningen och näringslivet men undrar också samtidigt om det inte också skulle kunna vara meningsfullt och till och med nödvändigt med sådana allianser mellan den högre utbildningen och instanser och organisationer utan vinstsyfte. Kommittén tänker här bland annat på de utmaningar som Europa står inför: den ökade andelen äldre och den minskade andelen yngre inom befolkningen, det multikulturella samhället, klimatförändringarna m.m.

48. Kommittén gläder sig över kommissionens planer på att utarbeta en kvalitetsram för praktiktjänstgöring och är övertygad om att kommissionen och medlemsstaternas myndigheter på regional och lokal nivå därefter prioriterar en aktiv uppföljning av dels genomförandet av denna ram. Det föreslagna inrättandet av en centraliserad plattform som ska erbjuda praktikplatser i Europa kan vara ett utmärkt sätt att underlätta tillgången till praktikplatserbjudanden och uppmuntra ungdomar att söka praktikplatser i andra medlemsstater.

3.4. *Stöd till internationaliseringen av Europas högre utbildning*

49. Kommittén håller med kommissionen om att internationalisering och gränsöverskridande samarbete inte kan begränsas till EU och att det finns en hel värld utanför EU. Kommittén vill i detta sammanhang framför allt framhålla att det finns en enorm potential för samarbete mellan regioner som gränsar till varandra och som befinner sig inom eller utanför EU. EU bör därför främja samarbetet mellan europeiska universitet och högre utbildningsinrättningar i tredjeländ med målet att bland annat stärka deras ledning och utbildningsprogram genom att utnyttja den erfarenhet som finns i våra utbildningsinrättningar. Det är därför nödvändigt att främja rörlighets- och utbytesprogram för studerande och lärare på universiteten i gränsregioner och på universiteten i angränsande tredjeländer för att bidra till exporten av god praxis.

50. Kommittén ser fram emot mer konkreta förslag om hur kommissionen tänker stödja europeiska högskolors arbete med

att skapa och utveckla internationaliseringsstrategier och räknar med att kommissionen kommer att inleda en dialog om detta med alla berörda parter. Kommittén framhåller att också de regionala och lokala myndigheterna måste involveras i en sådan dialog, eftersom det ofta finns en nära växelverkan mellan högskolornas internationaliseringsstrategier och utvecklingsstrategierna i de regioner där de befinner sig.

3.5. *Förstärka de långsiktiga effekterna av och komplementariteten i EU:s finansiering*

51. Kommittén gläder sig över förslaget om att efter 2014 inom ramen för programmet "Erasmus för alla" fortsätta med de nuvarande programmen för allmän och yrkesinriktad utbildning och för ungdomar, men med större finansiella resurser och med förenklad administration. Kommittén hoppas att detta unika program inte bara kommer att leda till att de olika formerna av utbyte och samarbete breddas utan samtidigt också kvalitativt fördjupas.

52. Kommittén är lika entusiastisk över kommissionens förslag om att samla de nuvarande europeiska programmen för forskning och innovation i det nya programmet "Horisont 2020".

53. Med tanke på de regionala och lokala myndigheternas närhet till högskolorna erbjuder kommittén kommissionen dessa myndigheters stöd med att få högskolorna att till fullo utnyttja de möjligheter som finns i "Erasmus för alla" och "Horisont 2020".

54. Kommittén framhåller liksom i tidigare yttranden att integreeringen av de nuvarande programmen i dessa nya program måste ske med vederbörlig omsorg, så att inga värdefulla element ur de nuvarande programmen går förlorade i samband med denna omstrukturering.

55. Kommittén instämmer i den koppling som kommissionen gör mellan (högre) utbildning å ena sidan och EU:s sammanhållningspolitik, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden å andra sidan. För att mottagarna ska använda dessa medel så effektivt som möjligt uppmanar kommittén kommissionen att aktivt identifiera och sprida god praxis från de olika medlemsstaterna och regionerna.

3.6. *Nästa steg mot smart och hållbar europeisk högre utbildning för alla*

56. Kommittén räknar med att kommissionen vid fastställandet av de konkreta programmen och handlingslinjerna på ett bestående sätt ska underhålla den mycket uppskattade dialogen med alla berörda aktörer, inklusive de regionala och lokala myndigheterna.

57. Kommittén noterar förslaget om att inrätta en grupp på hög nivå som ska analysera de främsta dragen i moderniseringen av den högre utbildningen och räknar med att kommissionen vid sammanställningen av denna grupp tar tillräcklig hänsyn till de särskilda utmaningar som den målat upp i meddelandet. Vi menar att Regionkommittén måste vara representerad i denna högnivågrupp.

58. Kommittén insisterar på att kommissionen vid utarbetandet av moderniseringsagendan värnar om de samverkans effekter som krävs mellan alla de flaggskeppsinitiativ som är av betydelse för denna agenda och i samband med detta också tar hänsyn till de yttranden som kommittén har utarbetat om dessa flaggskeppsinitiativ.

Bryssel den 16 februari 2012

Regionkommitténs
ordförande
Mercedes BRESSO
